

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

29 mai 2013

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

președinte – Constantin Gurschi,

judcători – Ion Arhiliuc, Iurie Diaconu,

examinând admisibilitatea în principiu a recursului în anulare declarat de condamnată Zorilă (Frunze) Tatiana Nicolae, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 22.01.2013, privind schimbarea categoriei penitenciarului.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 05.10.2012 – 28.11.2012;

Instanța de recurs: 04.01.2013 – 22.01.2013.

CONSTATĂ:

1. La 05.10.2012, condamnată Zorilă (Frunze) T., s-a adresat cu cerere în instanța de judecată, în temeiul art. 469 alin. (1) pct. 6) CPP, solicitând soluționarea chestiunii privind schimbarea categoriei penitenciarului în care execută pedeapsa închisorii.

În argumentarea celor invocate în cerere, condamnată a menționat că, a fost condamnată prin sentința Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău, din 10.10.2008, modificată prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 05.11.2009, în baza art. 165 alin. (2), lit. d) CP, la 7 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar pentru femei, de tip închis.

Însă, urmare a punerii în aplicare a Legii nr. 277 din 18.12.2008, privind modificarea și completarea Codului penal, sancțiunea prevăzută la art. 165 alin. (2) lit. d) CP, în baza căruia a fost condamnată, a fost micșorată pînă la 15 (cincisprezece) ani închisoare, ceea ce potrivit art. 16 CP, în redacția legii vechi, nu se mai califică ca infracțiuni deosebit de grave, ci ca infracțiuni grave, dat fiind faptul că modificările operate la art. 16 CP, prin aceeași lege, nu au efect retroactiv, în virtutea înăspririi situației în cazul acesteia.

2. Prin încheierea Judecătoriai Hîncești din 28.11.2012, a fost admisă cererea condamnatei cu privire la schimbarea tipului de penitenciar stabilit prin sentința judecătoriai Botanica din 10.10.2008 și s-a dispus transferul condamnatei pentru executarea pedepsei închisorii din regimul de detenție corespunzător penitenciarului pentru femei de tip închis, în regimul de detenție corespunzător penitenciarului pentru femei de tip semiînchis.

3. În motivarea soluției adoptate, instanța a constatat că, potrivit sentinței Judecătoriai Botanica, mun. Chișinău, din 10.10.2008, modificată prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 05.11.2009, Zorilă (Frunze) T. a fost condamnată în baza art. 165 alin. (2), lit. d) CP, la 7 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis pentru femei.

De asemenea, instanța a menționat că, din materialele cauzei, rezultă că, condamnată a comis fapta prejudiciabilă în anul 2008.

Potrivit prevederilor art. 255 alin. (3) Cod de executare, regimul de detenție în penitenciarul pentru femei, corespunde regimului stabilit pentru penitenciarul de tip deschis, de tip semiînchis sau de tip închis, raportate la art. 72 alin. (2), (3) și (4) CP.

Prin urmare, conform prevederilor alin. (3) art. 72 CP, în penitenciare de tip semiînchis, execută pedeapsa persoanele condamnate la închisoare pentru săvârșirea infracțiunilor grave, comise cu intenție. Potrivit dispoziției art. 16 alin. (4) CP, în vigoare la ziua săvârșirii infracțiunii, la categoria infracțiunilor respective erau atribuite faptele pentru care legea penală prevedea pedeapsa maximă cu închisoarea pe un termen de până la 15 (cincisprezece) ani.

Sanctiunea art. 165 alin. (2) lit. d) CP, la momentul examinării prezentei cereri, prevedea pedeapsa maximă cu închisoarea pe un termen de până la 15 (cincisprezece) ani.

Astfel, la data săvârșirii infracțiunii, sancțiunea normei penale a art. 165 alin. (2) CP, prevedea pedeapsa maximă cu închisoarea pe un termen de până la 20 ani, situație care s-a schimbat urmare a punerii în aplicare a Legii nr. 277 din 18.12.2008 privind modificarea și completarea Codului penal, care în redacția nouă prevede o pedeapsă cu închisoare de la 7 la 15 ani și potrivit art. 8 CP, caracterul infracțional al faptei și pedeapsa pentru aceasta, se stabilesc de legea penală în vigoare la momentul săvârșirii faptei. Conform prevederilor art. 10 alin. (2) CP, legea penală care înăsprește pedeapsa sau înrăutățește situația persoanei vinovate de săvârșirea unei infracțiuni nu are efect retroactiv.

În consecință, s-a statuat că, fapta pentru săvârșirea căreia a fost condamnată Zorilă (Frunze) T., urmează a fi calificată ca o infracțiune gravă, aceasta urmând să-și ispășească pedeapsa stabilită în penitenciar pentru femei de tip semiînchis, urmare a cărui fapt cererea condamnatei urmează a fi satisfăcută în sensul declarat.

4. Încheierea nominalizată a fost atacată cu recurs de către acuzatorul de stat, prin care a solicitat casarea integrală a acesteia, ca fiind ilegală și nefondată, invocând că la stabilirea pedepsei în privința lui Zorilă (Frunze) Tatiana, instanța de apel a ținut cont și de prevederile Legii nr. 277 din 18.12.2008, privind modificarea și completarea Codului penal, fiind corect încadrate juridic acțiunile condamnatei, iar în conformitate cu prevederile art. 16 și 72 CP, i s-a stabilit pedeapsa sub forma de închisoare cu executarea acesteia în penitenciar pentru femei de tip închis.

5. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 22.01.2013, a fost admis recursul procurorului, s-a dispus casarea încheierii Judecătorei Hîncești din 28.11.2012 și s-a respins cererea condamnatei privind schimbarea categoriei penitenciarului.

6. În argumentarea soluției adoptate, instanța de recurs a statuat că, la etapa examinării apelului de către Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 05.11.2009, s-a ținut seama de prevederile Legii nr. 277 din 18.12.2008, privind modificarea și completarea Codului penal al RM, fiind corect încadrate juridic acțiunile condamnatei, iar în conformitate cu prevederile art. 16 CP, coroborate la cele ale art. 72 CP, corect i s-a stabilit acesteia executarea pedepsei în penitenciar pentru femei de tip închis.

7. La 22.02.2013, condamnată a declarat recurs în anulare, prin care solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 22.01.2013, ca neîntemeiată și ilegală, cu pronunțarea unei noi hotărîri, potrivit căreia recursul procurorului să fie respins, iar încheierea judecătorului de instrucție a Judecătorei Hîncești din 28.11.2012, să fie menținută, fără modificări.

În argumentarea celor invocate, recurenta menționează că instanța de recurs, prin decizia adoptată, ia încălcat grav dreptul său la un proces echitabil și dreptul la un recurs efectiv garantate de art. 6 și, respectiv, art. 13 ale Convenției Europene a Drepturilor Omului, avînd în vedere că, punerea în executare a hotărîrilor judecătorești, potrivit statuărilor din jurisprudența constantă a Curții Europene, de asemenea, este parte componentă a procesului judiciar, iar prin faptul că instanța de recurs i-a modificat ilegal tipul de penitenciar și a pronunțat o hotărîre irevocabilă, drept urmare, ea fiind privată de dreptul de a înainta un recurs ordinar împotriva respectivei hotărîri.

De asemenea, recurenta a menționat că, situația dată îi afectează grav procesul de executare a pedepsei, deoarece este deținută în condiții mai aspre decît cele prevăzute de lege și în asemenea situație va beneficia de condițiile art. 91 CP, abia după executarea a $\frac{3}{4}$ din termenul de pedeapsă stabilit, aceeași situație se răsfrînge și asupra stingerii antecedentelor penale și reabilitării judecătorești, prevăzute de art. 111 și 112 CP, în privința sa.

8. Examinînd admisibilitatea în principiu a recursului în anulare declarat de condamnată Zorilă (Frunze) T., în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal conchide asupra inadmisibilității acestuia, pentru următoarele considerente.

Potrivit prevederilor art. 452 alin.(1) CPP, pot fi atacate cu recurs în anulare la Curtea Supremă de Justiție, hotărârile judecătorești irevocabile, după epuizarea căilor ordinare de atac.

Hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărîrea atacată, inclusiv cînd Curtea Europeană a Drepturilor Omului informează Guvernul Republicii Moldova despre depunerea cererii.

Sub acest aspect, Colegiul penal reține că, pînă la înregistrarea recursului în anulare în secția documentare procesuală a cauzelor penale a Curții Supreme de Justiție, la 27 octombrie 2012, a intrat în vigoare Legea nr. 66 din 05 aprilie 2012, pentru modificarea și completarea Codului de procedură penală, potrivit căreia, prevederile expuse în alin. (2) și (3) ale art. 452 CPP, au fost abrogate.

În cauza dată, recursul în anulare a fost depus la 22.02.2013, adică după intrarea în vigoare a legii menționate.

Din materialele dosarului, se constată că, chestiunea care a fost examinată de către instanțele inferioare – instanța de fond și de recurs, se referă la una din cele reglementate de art. 469 alin.(1) pct. 6) CPP, ce țin de schimbarea categoriei penitenciarului.

Potrivit dispoziție art. 472 CPP, încheierea instanței de judecată privind soluționarea unei chestiuni cu referire la executarea sentinței penale poate fi atacată cu recurs, de către persoanele interesate, în termen de 15 zile, care se judecă conform prevederilor titlului II cap. IV, secțiunea a 2-a §2 din Partea specială a Codului de procedură penală.

În speță, această cale de verificare a legalității hotărîrii judecătorești condamnată a exercitat-o, contestînd cu recurs încheierea judecătorului de instrucție a Judecătoriei Hîncești din 28.11.2012.

Potrivit deciziei Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău la 22.01.2013, instanței de recurs a constatat că, soluția instanței de fond, prin care s-a admis cererea condamnatei privind schimbarea categoriei penitenciarului, este ilegală și neîntemeiată, fiind dispusă casarea integrală a acesteia, cu respingerea cererii condamnatei.

Drept urmare, conform art.466 alin.(2) pct. 6) și alin. (5) CPP, hotărîrea instanței de recurs a devenit definitivă și irevocabilă, la data cînd a fost pronunțată, or, la data de 22.01.2013.

O atare interpretare dă posibilitatea să statuăm că, după examinarea recursului de către instanța de recurs, căile de atac a unei hotărâri judecătorești pe o chestiune de executare a pedepsei au fost epuizate, iar în consecință, o asemenea hotărâre nu cade sub incidența hotărârilor judecătorești irevocabile prevăzute de art.452 alin. (1) CPP, care sunt pasibile de a fi atacate cu recurs în anulare.

Excluderea, de către legiuitor, a căilor extraordinare de atac în această materie, este justificată de caracterul special al procedurii instituite de prevederile art. 469 alin. (1) pct. 6) CPP, legiuitorul urmărind astfel să asigure celeritatea acesteia și obținerea în mod rapid a unei hotărâri irevocabile și definitive prin care să fie exercitat controlul judiciar cu privire la soluția adoptată de judecătorul de instrucție.

În aceeași ordine de idei, reiterăm că procedura de atac a hotărârilor judecătorești irevocabile cu recurs în anulare este reglementată de art. 452 CPP, care prevede dreptul părților de a declara recurs în anulare împotriva hotărârilor judecătorești irevocabile, doar după epuizarea căilor ordinare de atac prevăzute de lege.

În temeiul art. 453 CPP, raportat la prevederile art. 6 pct. 44), 22 alin. (3) CPP, art. 4 al Protocolului nr. 7 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului, hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată.

Potrivit normei de procedură penală enunțate anterior, cu recurs în anulare pot fi atacate acele hotărâri judecătorești irevocabile care au trecut cele două căi ordinare de atac reglementate în Capitolul IV Secțiunea I și Secțiunea a 2-a a Codului de procedură penală – calea apelului și a recursului ordinar. În cazul în care, potrivit legii, o hotărâre judecătorească nu parcurge aceste două căi consecutive de atac, această hotărâre, deși a devenit irevocabilă, nu este susceptibilă de a fi contestată pe calea extraordinară de atac – cu recurs în anulare.

Această concluzie își găsește raționamentul și din analiza textuală a pct. 3), 4), 5) din alin.(2) art.455 CPP, privind modalitatea de declarare a recursului în anulare, potrivit căreia cererea de recurs în anulare trebuie, printre alte cerințe, să cuprindă:

- denumirea instanței care a adoptat sentința;
- persoana care a declarat apelul;
- denumirea instanței care a adoptat decizia în apel;
- persoana care a declarat recurs;
- denumirea instanței care a adoptat decizia în recurs;

Or, în contextul celor expuse, Colegiul conchide că, în ordinea recursului în anulare, potrivit modificărilor din Codul de procedură penală, poate fi atacată doar

sentința, legalitatea căreia a fost verificată pe căile ordinare de atac – în apel și în recurs și a devenit irevocabilă.

Împotriva încheierilor judecătorești, prin care s-au soluționat alte chestiuni decât vinovăția și condamnarea persoanei, la caz, chestiuni de schimbare a tipului penitenciarului, acestea au numai un dublu grad de jurisdicție, instanța de fond și de recurs, cale de atac, prevăzută de lege prin dispoziții imperative, de la care nu se permite nici o derogare.

Cu referire la cele invocate de recurentă, privind încălcarea dreptului la un proces echitabil și la un recurs efectiv garantate de art. 6 și, respectiv, art. 13 ale Convenției Europene pentru Drepturile Omului, Colegiul nu se va expune asupra acestora, avînd în vedere că, legea nu prevede o cale suplimentară de verificare a legalității și temeiniciei hotărîrii atacate.

Față de aceste dispoziții, recursul declarat împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 22.01.2013, devenite deja irevocabile, este inadmisibil, deoarece o atare hotărâre nu este susceptibilă de a mai fi atacată în ordinea recursului în anulare.

9. Pentru aceste considerente, în temeiul art. 456, 432 alin. (1) – (2) pct. 1) CPP, Colegiul penal,

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului în anulare declarat de condamnată Zorilă (Frunze) Tatiana Nicolae, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 22.01.2013, privind schimbarea categoriei penitenciarului.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 19 iunie 2013.

Președinte /semnătura/ Constantin Gurschi

Judecători /semnătura/ Ion Arhiliuc

/semnătura/ Iurie Diaconu

Copia corespunde originalului

Președinte **Constantin Gurschi**